

Kijken naar talent helpt bij passend onderwijs



Kijken naar talent helpt bij passend onderwijs

Elk kind moet de kans krijgen om te ontdekken wie hij is en waar hij blij van wordt. Want als je weet wie je bent en wat je talenten zijn, krijg je meer zelfvertrouwen en veerkracht. Dat is in een notendop waar een Kindertalentenfluisteraar aan bijdraagt. Eén studiedag over het concept maakte de intern begeleiders en directeurs van de scholen van Afdeling Slagharen van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Veld, Vaart en Vecht enthousiast. Vier jaar later werken vrijwel alle 37 scholen binnen de afdeling met dit talentenconcept en speelt het SWV zelfs een belangrijke coördinerende rol. 'Kijken naar talent van kinderen heeft ons geholpen om anders te kijken naar wat kinderen nodig hebben', aldus SWV-coördinator Ina Oosterhuis. 'Daardoor kunnen we nu echt beter passend onderwijs leveren.'

De ramen van de klaslokalen van SBO De Vonder in Slagharen zijn vrolijk beschilderd met talenten die iemand kan hebben. 'Hier zie je de bezige bij, daar de buikdenker', licht Mandy Mannes, intern begeleider en Kindertalentenfluisteraar op SBO De Vonder, de afbeeldingen toe. 'En heb je de Talentenmuur hier in de gang al gezien? Elke leerling hangt daar met een foto en zijn eigen, unieke talent. We hebben sfeervoelers, stille helpers en ideeënfontein. En elk kind is maar wat trots op zijn eigen plaatje.'



En elk kind is maar wat trots op zijn eigen plaatje.

Sinds 2019 werkt SBO De Vonder volgens het concept Kindertalentenfluisteraar (zie achterzijde), als één van de eerste scholen in het samenwerkingsverband. 'Talent zien we niet als iets wat je goed kan', vertelt Anne Kerssies-Koers. Ze is intern begeleider en Kindertalentenfluisteraar op OBS Wilhelminaschool in Coevorden. 'Wij zien talent als iets waar je

Dit artikel is gebaseerd op een interview met Mandy Mannes (intern begeleider op SBO De Vonder in Slagharen), Anne Kerssies-Koers (intern begeleider op OBS Wilhelminaschool in Coevorden) en Ina Oosterhuis (coördinator samenwerkingsverband Passend Onderwijs Veld, Vaart en Vecht, afdeling Slagharen).

als kind zelf blij van wordt. Iets waar je energie van krijgt en waar je je batterij mee oplaadt. Wij zeggen altijd: "iets waar je ogen van gaan sprankelen". En dat kan echt van alles zijn. 'Het ene kind houdt bijvoorbeeld erg van paardrijden. Het andere kind gaat graag naar voetbal, of leest graag. Maar waarom vindt een kind dat eigenlijk zo leuk? Als je tijdens een gesprek met het kind dóórvraagt, blijkt het ene kind paardrijden zo heerlijk te vinden omdat hij geniet van het buiten zijn. Een ander kind vindt paardrijden heerlijk omdat hij een goede band heeft met een paard. Sommige kinderen lezen zo graag omdat ze het fijn vinden om in hun hoofd een hele nieuwe wereld te bedenken. Andere kinderen houden van lezen omdat ze ervan genieten om iets te leren, om kennis op te doen. In een activiteit waar een kind van geniet, worden zijn talenten zichtbaar, laat hij zien wie hij is.'

Erkenning geeft kind zelfvertrouwen

Anne en Mandy zitten deze ochtend samen met Ina Oosterhuis, SWV-coördinator, aan een kop thee bij SBO De Vonder. Ze praten over de unieke samenwerking die dankzij het concept Kindertalentenfluisteraar tussen de scholen van het



samenwerkingsverband is ontstaan. Mandy Mannes: 'We leven in een maatschappij waarin prestaties veel nadruk krijgen. Ook in het onderwijs beoordelen we kinderen op hun rekenen en taal. Maar als je steeds te horen krijgt dat je met rekenen nog niet op niveau bent, of dat je nog niet zo netjes schrijft, kan dit knagen aan je zelfvertrouwen. Kinderen worden opstandig of verlegen of durven zich niet zo goed te uiten. Dat heeft ook weer invloed op je schoolprestaties.'

Met het laten ontdekken van zijn talenten, geef je het kind eigenlijk een stukje erkenning.

Op de scholen van Mandy en Anne voeren leerkrachten daarom elk jaar een talentengesprek met elke leerling. Het is één van de belangrijkste aspecten binnen het talentenconcept. In een talentengesprek helpt een leerkracht een kind om zijn of haar unieke talenten te benoemen. De uitkomsten van die gesprekken vinden beide IB-ers verbluffend en inspirerend tegelijk. Mandy: 'Met het laten ontdekken van zijn talenten, geef je het kind eigenlijk een stukje erkenning. Dat is de essentie. Je laat zien dat je hem begrijpt en dat hij goed genoeg is, zoals hij is. Dat alleen al geeft een enorme boost aan het zelfvertrouwen

van een kind.' Anne vult aan: 'Een kind voelt zich meer gezien. En je leert een kind op een heel andere manier kennen. Binnen de lessen maken leerkrachten ook gebruik van wat ze geleerd hebben uit de gesprekken. Zo heb ik een meisje in groep zes dat steeds moeite had met het afmaken van haar rekentaak. Uit het talentengesprek kwam naar voren dat ze het allerliefste danst. Toen heb ik met haar afgesproken: als jij zorgt dat je je rekentaak op tijd afmaakt, mag je daarna vijf minuten dansen op de gang. Daarna heeft ze nooit meer getreuzeld.' En wat nog mooier en belangrijker is: 'Het gaat erom dat ik haar heb gezien. En elke keer dat zij even danst, vult ze zelf weer haar potje met veerkracht.'

Ook kinderen die erg gesloten lijken of moeilijk leren, bloeien op als ze echt gezien worden, weet Anne. 'Op de Wilhelminaschool hebben we een meisje van tien dat als vluchteling in Nederland kwam. Voor haar was alles twee jaar geleden volslagen nieuw. In een talentengesprek met haar zagen we dat ze dingen heel snel oppikte, maar dat ze óók een buikdenker en een herkauwer is: ze denkt dus intuïtief en ze beleeft in haar hoofd alles op een later moment nog een keer, en leert daarvan. Hierdoor was ze aanvankelijk heel stil en leek ze maar langzaam te leren. We zijn haar eigen tempo gaan volgen, hebben haar talenten daarmee erkend en ingezet, en het afgelopen halfjaar maakte ze opeens een enorme inhaalslag. Als ze zo doorgaat komt ze in groep acht zelfs boven het niveau uit wat we eigenlijk van haar verwachtten.'



Geborgen omgeving creëren

Dankzij een studiedag die in 2018 door de afdeling werd georganiseerd, kwamen Mandy en Anne in aanraking met het concept Kindertalentenfluisteraar (zie kader). 'Tijdens die studiedag vielen er voor mij heel veel dingen op zijn plek', blikt Anne terug. 'Ik ben het onderwijs ingegaan om met kinderen te werken. Met de Kindertalentenfluisteraar kom je echt weer terug op de reden waarom je leerkracht wilde worden. Ik heb nu een heel ander contact met de kinderen van mijn klas omdat ik me op een andere manier heb verdiept in wie ze zijn. Ik begrijp beter waarom kinderen bepaald gedrag vertonen en wat zij dan nodig hebben. En elk kind heeft weer iets anders nodig.' Mandy en Ina delen dat gevoel. Volgens Ina Oosterhuis is dat ook de kracht van het concept. 'We bemerken steeds weer het oprechte enthousiasme onder iedereen die van het concept hoort. Zowel onder IB-ers, orthopedagogen en leerkrachten. Het is geen onderwijsmethode die je inkoopt. Het is een manier waarop je kinderen benadert, waarbij je een kind niet afreken op zijn schoolprestaties of gedrag en altijd met een positieve insteek. Zo werk je aan een voor het kind veilige en geborgen omgeving, waarin het kind echt durft te laten zien wie hij is en daar zelf ook blij mee mag zijn.'

De voorbeelden laten zien hoe het gebruikmaken van talent zoals bij de Kindertalentenfluisteraar, helpt om nog beter passend onderwijs te realiseren, aldus Ina. 'Het doel van passend onderwijs is om zoveel mogelijk kinderen thuisnabij onderwijs te bieden, op de school in de buurt. Met de talentengesprekken voorkom je dat sommige kinderen onnodig snel naar speciaal onderwijs worden verwezen.

Het is eigenlijk een preventieve manier van werken.



Anne Kerssies knikt instemmend. 'Onze school kent een ontzettend diverse populatie van kinderen. Maar als Kindertalentenfluisteraars lukt het ons toch om in de klas, vanuit geborgenheid en erkenning van elk kind, een soort basisrust en veiligheid te creëren.'

Talentenbouwers als kartrekkers

Vier jaar na de studiedag zijn al 17 scholen binnen het samenwerkingsverband Veld, Vaart en Vecht gecertificeerd als Kindertalentenfluisteraarschool. Dat betekent dat het hele schoolteam een driedaagse training heeft gevolgd.

De eerste trainingsdag wordt verzorgd door de grondleggers van het gedachtengoed, Els Pronk en Luk Dewulf. Dag 2 en 3 worden verzorgd door Nienke Bouwman van IJsselgroep. Bovendien krijgt elke nieuwe leerkracht, orthopedagoog of IB-er de training vanuit het samenwerkingsverband aangeboden en vergoed. Een unieke situatie, maar Ina geeft aan dat veel collega's binnen het samenwerkingsverband al vroeg inzagen dat werken met talent zijn vruchten zou afwerpen. 'Het concept Kindertalentenfluisteraar hebben wij niet opgelegd aan scholen. Het is een proces van onderop geweest. Het is het enthousiasme en het succes van deze manier van werken met kinderen, dat zich tussen intern begeleiders, extern begeleiders, de leerkrachten en vervolgens tussen de scholen als een olievlek heeft verspreid. Het enthousiasme werkte als een soort vliegwiel dat steeds is blijven draaien', verklaart Ina. Maar alleen enthousiasme over een onderwijsconcept is niet altijd genoeg, weet ook Ina, die als coördinator binnen het SWV een grote rol speelt binnen het helpen implementeren van het concept Kindertalentenfluisteraar op scholen. 'In elk onderwijsteam leiden we momenteel zogeheten Talentenbouwers op. Zo'n Talentenbouwer fungeert binnen een school als kartrekker voor het concept en zij kijken hoe ze het op een goede en haalbare manier onderdeel kunnen laten worden van het beleid van een school.'

Els Pronk

“Dat (een afdeling van) een samenwerkingsverband ervoor kiest om het talentenfluisteren breed in te zetten in haar scholen, is uniek in Nederland. Met deze blik kijken naar kinderen en naar wat ze nodig hebben geeft veel kansen voor passend onderwijs. En tegelijkertijd geeft het leerkrachten veel energie. Het spreekt ze aan om zo te werken. In het samenwerkingsverband van Ina Oosterhuis is dat goed zichtbaar, het project heeft er enorm kunnen groeien. Ina's gedrevenheid en haar heldere visie hebben daar aan bijgedragen. Het zou zo maar kunnen dat het talent van 'zinzoker' bij Ina goed zichtbaar is geworden.”

De kracht van dezelfde taal

Is een samenwerkingsverband wel de aangewezen organisatievorm om een onderwijsconcept als de Kindertalentenfluisteraar binnen scholen te coördineren? Ina denkt in dit geval van wel, omdat dit concept overstijgend is boven de onderwijsmethoden die de scholen zelf gebruiken. “De samenwerking tussen de scholen is nóg beter geworden, omdat je volgens dezelfde manier kinderen benadert en daarmee ook tussen collega's onderling dezelfde taal spreekt. Dat geldt ook voor de samenwerking met de ambulante begeleiders en orthopedagogen. Dit komt alleen maar ten goede aan echt passend onderwijs. Is een verwijzing nodig, dan hebben we van de gezamenlijke taal ook profijt bij de overdracht. Daar wordt al overgedragen welke talenten het kind heeft, zodat dat binnen het SBO meteen kan worden opgepakt. Fijn voor kinderen en ouders, die herkenning. Het zorgt voor verbinding en een positieve start.



Het aantal verwijzingen lag in onze afdeling altijd al laag. Waar je ziet dat overall om ons heen de verwijzingen oplopen, lukt het ons om het lage verwijzingspercentage vast te houden. Dat is zeker voor een deel te danken aan de talentenbenadering.”

De leerkrachten en IB-ers binnen de onderwijsteam merken de kracht van talent ook bij elkaar. Anne: ‘Tijdens de Kindertalententrainingen oefen je de gesprekken eerst op elkaar. En elk jaar beginnen we als team met een Talentenreceptie, waarbij we elkaar vertellen over onze talenten. Inclusief de kaarten.’ Dan voel je hoe het is om je open en kwetsbaar op te stellen’, ervaart Anne. ‘Ik denk dat wij nu ook veel beter van elkaar weten wie we zijn en elkaar ook eerder vertellen als we ergens tegenaan lopen.’

Als intern begeleider op SBO De Vonder ziet Mandy Mannes niet alleen het positieve effect op de leerlingen en de onderwijsteam, maar óók op hun ouders. Mandy is naast Kindertalentenfluisteraar ook ‘Blij-met-mij-trainer’, waarbij ze binnen de Kindertalentenaanpak een groepje kinderen extra intensief begeleidt.



De groep bestaat uit ongeveer acht kinderen en er worden vijf trainingen gegeven. Daarnaast zijn er ook nog drie oudertrainingen, waarbij ook mensen vanuit de naaste kring mogen aansluiten. 'We doen dit om met elkaar dezelfde taal te spreken en hetzelfde doel voor ogen te houden. De leerprestaties koppelen we nu los van het kind zelf. Ouders gaan daardoor óók met andere ogen naar hun kind kijken en worden soms zelfs trotser op hun kind. Dat kan de band tussen ouder en kind in positieve zin versterken. De talententekening die in een talentengesprek wordt gemaakt mogen kinderen ook mee naar huis nemen.' Op De Vonder bijvoorbeeld is er ook het Talent van de Week. Dit talent wordt ook uitgelicht in de nieuwsbrief Het Vondernieuws, die elke ouder en betrokkene bij de school kan lezen. Daarnaast is er zoals genoemd de Talentenmuur, waarmee kinderen in de schijnwerpers worden gezet. Mandy: 'Ieder kind mag er zijn met zijn unieke talenten.'

En elk jaar beginnen we als team met een Talentenreceptie, waarbij we elkaar vertellen over onze talenten.

Meer samenwerken aan ...

De komende jaren blijven De Vonder in Slagharen en de Wilhelminaschool in Coevorden zich verder ontwikkelen ten aanzien van het talentenfluisteren. Mandy: 'We willen zorgen dat dit gedachtengoed breed gedragen blijft en steeds verder wordt uitgebouwd. De Talentenbouwers spelen daar een belangrijke rol in binnen onze school. Anne: 'We willen de Wilhelminaschool op de kaart zetten als de school waar kinderen vanuit een veilige leeromgeving en vanuit positieve emoties (traumasensitief) zich kunnen ontwikkelen tot veerkrachtige en zelfverzekerde individuen. Wij zijn ervan overtuigd dat we dit bereiken met het talentgedreven onderwijs'.

Ook Ina denkt dat het van belang is om ervoor te zorgen dat het vuurtje blijft branden binnen de afdeling. Voor de al opgeleide leerkrachten, bijv. voor wat betreft het omgaan met collega's, met ouders. Maar ook door middel van trainingen voor ib'ers en directeurs, specifiek voor hun eigen rol in de school. Daarnaast terugkomdagen voor alle leerkrachten die al Kindertalentenfluisteraar zijn. Ina: 'Het samenwerkingsverband blijft stimuleren, maar het zijn de scholen waar het echt gebeurt.' Mandy en Anne benadrukken de belangrijke rol die het samenwerkingsverband hierin speelt. 'Door deze ontwikkelingen is onze samenwerking alleen maar krachtiger geworden.'

De buikdenker, de bezige bij, de ideeënfontein

Binnen De Kindertalentenfluisteraar speelt het talentengesprek met bijbehorende talentenkaarten een belangrijke rol. Intern begeleider Mandy Mannes: 'De 39 talentenkaarten hebben talenten die tot de verbeelding spreken. 'De buikdenker' is iemand die aanvoelt wat er gebeurt, die intuïtief en snel denkt, de 'ideeënfontein' is iemand die altijd vol ideeën zit. Ben je een ideeënfontein, dan houdt je van ruimte om nieuwe ideeën te bedenken en verbanden te leggen. Zo'n kind kan je motiveren door deze ideeënstroom te waarderen, terwijl je een kind met andere talenten kan motiveren door hem te vragen of hij nog weer eens zo goed wil doordenken of een handig plannetje wil maken'. Mandy geeft aan dat het niveau van het gesprek wordt aangepast aan dat van het kind. 'Een achtstegroeper drukt zich anders uit dan een kleuter. Voor

kleuters maken we bijvoorbeeld gebruik van foto's en afbeeldingen en zo'n gesprek verloopt spelenderwijs. Maar dan merk je wel dat zelfs jonge kinderen best al goed weten waar zij blij van worden.'

Zo was er een kleuter die regelmatig heel boze buien had en in een gesprek aangaf heel blij te worden van Formule 1. 'Doordat we dit wisten, konden we hem makkelijker tot rust brengen: we kletsen even over Formule 1 of laten een filmpje zien.' Hoe schep je voor leerlingen duidelijkheid als het ene kind gedijt bij een iets andere aanpak dan het andere kind? 'We vertellen de kinderen dat ieder kind anders is en daarom soms ook iets anders nodig heeft om fijn te kunnen leren. Dat is een belangrijk onderdeel van de Kindertalentenfluisteraar. Het mooie is dat de kinderen 'anders zijn' dan ook normaler gaan vinden, iedereen heeft zijn eigen ontwikkelpunten én talenten', vertelt Mandy.





De Kindertalentfluisteraar

Een Kindertalentfluisteraar is iemand die kinderen helpt om zich bewust te worden van hun talenten. Het concept is ontwikkeld door de Vlaamse pedagooog en auteur Luk Dewulf en de Nederlandse coach en opleider Els Pronk. Talent staat centraal in het concept, waarbij het niet gaat over het uitblinken in een bepaalde activiteit, maar

over activiteiten die iemand leuk vindt, die voldoening geven en die maken dat de tijd vliegt. Het doel van het talentengesprek is dat een kind, geholpen door een pedagooog, intern begeleider of leerkracht, zijn eigen talenten ontdekt en onder woorden kan brengen. Dit helpt een kind om meer eigenwaarde, zelfvertrouwen, veerkracht en weerbaarheid te ontwikkelen.



Mandy Mannes

intern begeleider en
kindertalentfluisteraar
SBO De Vonder



Anne Kerssies-Koers

intern begeleider en
kindertalentfluisteraar
OBS Wilhelminaschool



Ina Oosterhuis

coördinator samenwerkings-
verband Passend Onderwijs
Veld, Vaart & Vecht

Meer informatie

Heb je vragen of suggesties met betrekking tot het Kijken naar Talent of wil je meer hierover weten? Neem dan contact op met Nienke Bouwman van IJsselgroep.



Nienke Bouwman

onderwijskundige, trainer
en kindertalentfluisteraar
bij IJsselgroep
06 1400 3634
nienke.bouwman@ijsselgroep.nl



IJsselgroep | Onderwijs en Zorg

T 088 093 16 16

E info@ijsselgroep.nl

I www.ijselgroep-ed.nl

 **IJsselgroep**

Onderwijs en Zorg